

Boloņas procesa ministru konference Londonā
2007. gada 18.-19. maijā

Londonas komunikē

Uz Eiropas Augstākās izglītības telpu: atbildot globalizētās pasaules izaicinājumiem

I. Ievads

1.1. Mēs, par augstāko izglītību atbildīgie ministri Boloņas procesa dalībvalstīs, tikāties Londonā, lai izvērtētu progresu kopš mūsu tikšanās 2005. gadā Bergenā.

1.2. Balstoties uz mūsu vienošanos par valstu dalības kritērijiem, mēs sveicam Melnkalnes Republiku kā Boloņas procesa dalībvalsti.

1.3. Pēdējo divu gadu veikums ir pavirzījis mūs būtiski tuvāk Eiropas Augstākās izglītības telpas (EAIT) īstenošanai. Balstoties uz bagāto un daudzveidīgo Eiropas kultūras mantojumu, mēs veidojam augstskolu autonomijā, akadēmiskajā brīvībā, vienādās iespējās un demokrātijas principos balstītu EAIT, kura veicinās mobilitāti, uzlabos nodarbināmību un stiprinās Eiropas pievilcību un konkurētspēju. Skatoties nākotnē, mēs nākam pie atziņas, ka mainīgajā pasaulē arī turpmāk pastāvēs nepieciešamība pieskaņot mūsu izglītības sistēmas, nodrošināt, ka EAIT arī turpmāk ir konkurētspējīga un spēj efektīvi atbildēt globalizācijas izaicinājumiem. Īstermiņā raugoties, mēs izprotam, ka Boloņas reformu ieviešana ir nozīmīgs uzdevums, tādēļ augstu vērtējam visu procesa partneru ieguldījumu un nepārtraukto atbalstu. Mēs apsveicam darba grupu un semināru ieguldījumu, kurš palīdz virzīt procesu uz priekšu. Mēs vienojamies arī turpmāk darboties kopā kā partneri, citam citu atbalstot mūsu pūliņos un veicinot labākās pieredzes apmaiņu.

1.4. Mēs vēlreiz apstiprinām savas saistības uzlabot mūsu augstākās izglītības sistēmu savietojamību un salīdzināmību, tajā pat laikā respektējot to daudzveidību.

Mēs apzināmies, cik nozīmīga ietekme uz mūsu valstu sabiedrību ir augstskolām, pateicoties to kā izglītības, zinātnes, un zināšanu pārneses centru lomai un būtiskajai lomai vērtību definēšanā un tālāk nodošanā, uz kurām ir būvēta mūsu sabiedrība. Mūsu mērķis ir nodrošināt, lai augstskolu rīcībā būtu nepieciešamie resursi, kas ļautu tām realizēt visu viņu mērķu un uzdevumu klāstu.

Šie uzdevumi ir: sagatavot studentus aktīvu pilsoņu dzīvei demokrātiskā sabiedrībā, sagatavot studentus to nākotnes karjerai un nodrošināt iespējas viņu personības izaugsmei, radīt plašu un modernu zināšanu bāzi un veicināt pētniecību un inovāciju.

1.5. Mēs tādēļ uzsveram to, cik liela nozīme ir spēcīgām augstskolām, kurām jābūt daudzveidīgām, atbilstoši finansētām, autonomām un atbildīgām. Visā EAIT jātiek ievērotiem un veicinātiem nediskriminācijas un līdztiesīgas pieejamības principiem. Mēs apņemamies aizstāvēt šos principus un nodrošināt lai ne studenti, ne mācībspēki netiktu pakļauti nekāda veida diskriminācijai.

II. Progress virzībā uz Eiropas Augstākās izglītības telpu

2.1. Mūsu Panākumu izvērtējuma ziņojums¹ līdz ar EUA *Tendences V* ziņojumu, ESIB ziņojumu *Boloņa studentu skatījumā* un Eurydice ziņojumu *Tiešskats uz augstākās izglītības struktūrām Eiropā* apstiprina, ka pēdējos divos gados visās jomās ir notikusi atzīstama virzība uz priekšu. Ir ievērojami pieaugusi izpratne par to, ka viens no procesa būtiskākajiem rezultātiem būs pāreja uz tādu augstāko izglītību, kura būs orientēta uz studentu un tā mācīšanos, virzoties prom no pasniegšanas, kurā dominē mācībspēks. Mēs turpināsim atbalstīt šo virzību.

Mobilitāte

2.2. Studentu, mācībspēku un absolventu mobilitāte ir viens no galvenajiem Boloņas Procesa mērķiem. Tā rada iespējas personības izaugsmei, attīsta indivīdu un augstskolu starptautisko sadarbību, bagātina augstākās izglītības un pētniecības kvalitāti un piepilda ar saturu procesa Eiropas dimensiju.

2.3. Kopš 1999. gada ir panākts zināms progress, taču virkne problēmu saglabājas. Mobilitātes šķēršļu starpā nemainīgi dominē ar imigrāciju saistīti aspekti, [diplomu un kredītpunktu] atzīšana, nepietiekams finansiālais atbalsts un neelastīgi pensiju nosacījumi. Mēs apzināmies, ka vīzu, uzturēšanās un darba atļauju izsniegšanas veicināšana ir katras valdības atbildībā. Tur, kur šie pasākumi ir ārpus mūsu kā Augstākās izglītības ministru kompetences, mēs apņemamies savu valdību ietvaros strādāt, lai šajos jautājumos nodrošinātu izšķirošu progresu. Savu valstu līmenī mēs strādāsim, lai pilnībā iedarbinātu starptautiski pieņemtos diplomatzīšanas instrumentus un procedūras, kā arī meklēsīm tālākās iespējas sniegt atbalstu studentu un personāla mobilitātei. Pēdējais iekļauj arī būtiska kopīgo programmu skaita pieauguma veicināšanu un elastīgu studiju plānu veidošanu, kā arī prasību, lai mūsu augstskolas uzņemtos lielāku atbildību par studentu un mācībspēku mobilitāti, kurai visas EAIT ietvaros jākļūst līdzvērtīgāk sabalansētai valstu starpā.

Grādu struktūra

2.4. Valstu un augstskolu līmenī ir panākts ievērojams progress virzībā uz mērķi izveidot triju ciklu grādu sistēmā balstītu Eiropas augstākās izglītības telpu. Ir ievērojami audzis pirmajā un otrajā studiju ciklā uzņemto studentu skaits un ir mazinājušies strukturālie ierobežojumi pārejai uz nākošo ciklu. Vienlaicīgi ir pieaudzis arī strukturētu doktorantūras studiju programmu skaits. Mēs uzsveram, ka ir nepieciešams, lai studiju programmu reformas rezultātā kvalifikācijas kļūtu labāk izmantojamas gan darba tirgū, gan turpmākām studijām. Tālākajiem pūliņiem jābūt virzītiem uz šķēršļu likvidēšanu gan attiecībā uz tiesībām pāriet uz nākošo studiju ciklu, gan arī uz reālo pāreju uz nākošo ciklu; kā arī uz ECTS pareizu un pilnīgu ieviešanu, balstot kredītpunktus uz studiju rezultātiem un uz studentu studiju darba apjomu. Mēs uzsveram, ka ir ļoti svarīgi uzlabot absolventu nodarbinātību, un vienlaikus apzināmies, ka jāuzlabo datu vākšana šajā jomā.

Atzīšana

2.5. Augstākās izglītības kvalifikāciju, studiju periodu un iepriekšējās izglītības atzīšana, tajā skaitā neformālās vai pieredzē gūtās izglītības atzīšana, ir būtiska EAIT sastāvdaļa gan EAIT ietvaros, gan globālā kontekstā. Viegli izprotami un salīdzināmi grādi un informācijas pieejamība par izglītības sistēmām un kvalifikāciju ietvarstruktūrām ir priekšnosacījumi pilsoņu mobilitātei un nodrošinājums EAIT pievilcībai un tās konkurētspējai. Apsveicot faktu, ka 38 Boloņas procesa dalībvalstis, ieskaitot

¹ Stocktaking report <http://www.aic.lv/bologna/2007/stocktaking.pdf>

Melnkalni, jau ir ratificējušas Eiropas Padomes un UNESCO Eiropas Reģiona konvenciju par to kvalifikāciju atzīšanu, kas saistītas ar augstāko izglītību (Lisabonas diplomatzīšanas konvenciju), mēs aicinām atlikušās valstis to veikt steidzamības kārtībā.

2.6. Lisabonas diplomatzīšanas konvencijas, ECTS un Diploma pielikuma ieviešanas jomā ir vērojams progress, taču ir jāpanāk labāka saskaņotība dažādu valstu un augstskolu diplomatzīšanas pieeju starpā. Lai uzlabotu diplomatzīšanas praksi, mēs uzdodam Boloņas procesa vadības grupai (BFUG) nodrošināt, lai ENIC/NARIC tīkli izanalizētu nacionālos darba plānus diplomatzīšanas uzlabošanai un izplatītu labas prakses piemērus.

Kvalifikāciju ietvarstruktūras

2.7. Kvalifikāciju ietvarstruktūras ir būtisks instruments salīdzināmības un caurskatāmības sasniegšanai Eiropas Augstākās izglītības telpā, kā arī mobilitātes veicināšanai gan augstākās izglītības sistēmu starpā, gan katras sistēmas ietvaros. Kvalifikāciju ietvarstruktūras palīdzēs augstskolām veidot studiju rezultātos un kredītpunktos balstītus moduļus un studiju programmas un veicinās gan kvalifikāciju, gan iepriekš apgūtas izglītības, tajā skaitā neformālās un pieredzē gūtās izglītības atzīšanu.

2.8. Mēs konstatējam, ka nacionālo kvalifikāciju ietvarstruktūru ieviešanā ir panākts zināms sākotnējs progress, taču nepieciešams pielikt daudz vairāk pūļu. Mēs apņemamies līdz 2010. gadam pilnībā ieviest nacionālās kvalifikāciju ietvarstruktūras, un sertificēt to atbilstību aptverošajai EAIT Augstākās izglītības kvalifikāciju ietvarstruktūrai. Apzinoties, cik sarežģīts ir šis uzdevums, mēs lūdzam Eiropas Padomei atbalstīt pieredzes apmaiņu nacionālo kvalifikāciju ietvarstruktūru izveidē.

2.9. Mēs izsakām gandarījumu ar to, ka tādas nacionālās kvalifikāciju ietvarstruktūras, kuras būs savietojamas ar aptverošo Eiropas Augstākās izglītības telpas kvalifikāciju ietvarstruktūru, vienlaikus atbildīs arī Eiropas Komisijas priekšlikumam par Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru mūžizglītībai.

2.10. Mēs saskatām aptverošo EAIT kvalifikāciju ietvarstruktūru kā būtiskāko sastāvdaļu Eiropas augstākās izglītības telpas sekmēšanai pasaules mērogā.

Mūžizglītība

2.11. Panākumu izvērtējuma² ziņojums rāda, ka vairumā valstu pastāv elastīgu mācīšanās ceļu elementi, taču vēl ir pārāgri runāt par elastīgu mācīšanās ceļu sistemātisku izveidi. Mēs tādēļ uzdodam BFUG pastiprināt darbību labākās prakses izplatīšanā un vienotas izpratnes izveidē par augstākās izglītības lomu mūžizglītībā. Tikai par nelielu skaitu valstu šobrīd var teikt, ka tajās ir labi attīstīta iepriekš apgūtas izglītības atzīšanas sistēma uzņemšanai augstākās izglītības programmās un kredītpunktu piešķiršanai tajās. Mēs aicinām BFUG, sadarbojoties ar ENIC/NARIC tīkliem, sagatavot priekšlikumus iepriekš apgūtas izglītības atzīšanai.

Kvalitātes nodrošināšana un Eiropas Kvalitātes nodrošināšanas aģentūru reģistrs.

2.12. Ir pierādījies, ka Bergenā pieņemtie Standarti un vadlīnijas kvalitātes nodrošināšanai Eiropas Augstākās izglītības telpā (ESV) ir spēcīgs dzinulis progresam kvalitātes nodrošināšanā. Visas valstis ir uzsākušas tos ieviest un dažas no tām jau ir būtiski pārvirzījušās uz priekšu. Konkrēti, ārējā kvalitātes nodrošināšana šobrīd ir daudz labāk attīstīta nekā agrāk. Kopš 2005. gada ir ievērojami augusi studentu iesaiste visos kvalitātes nodrošināšanas līmeņos, taču joprojām ir nepieciešami tālāki

² Bologna Stocktaking Report <http://www.aic.lv/bologna/2007/stocktaking.pdf>

uzlabojumi. Augstskolām ir jāturpina veidot savas iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas. Mēs esam gandarīti par attīstību akreditācijas un kvalitātes novērtējuma lēmumu savstarpējā atzīšanā un mudinām uz turpmāku starptautisku sadarbību kvalitātes nodrošināšanas aģentūru starpā.

2.13. Pirmais EUA, ENQA, EURASHE un ESIB (E4 grupas) 2006.gadā kopīgi organizētais Eiropas Kvalitātes nodrošināšanas forums deva iespēju apspriest kvalitātes nodrošināšanas attīstību Eiropā. Mēs mudinām šīs četras organizācijas turpināt organizēt ikgadējus Eiropas Kvalitātes nodrošināšanas forumus, lai veicinātu labākās prakses izplatīšanos un nodrošinātu, ka Eiropas augstākās izglītības telpā kvalitāte turpina uzlaboties.

2.14. Mēs pateicamies E4 grupai par atsaukšanos mūsu aicinājumam tālāk izstrādāt Eiropas Kvalitātes aģentūru reģistra izveides praktiskos aspektus. Reģistrs tiek veidots ar nolūku sniegt visām augstākajā izglītībā iesaistītajām pusēm un sabiedrībai kā tādai brīvu pieeju objektīvai informācijai par uzticamām kvalitātes nodrošināšanas aģentūrām, kuras darbojas saskaņā ar ESV. Šādi darbojoties, reģistrs vairo uzticību augstākajai izglītībai EAIT iekšienē un ārpus tās, kā arī veicinās kvalitātes nodrošināšanas un akreditācijas lēmumu savstarpēju atzīšanu. Mēs apsveicam reģistra izveidi, kuru E4 grupa veiks kopīgi, balstoties uz savu piedāvāto reģistra darbības modeli. Reģistrs būs brīvprātīgs, pašfinansējošs, neatkarīgs un caurskatāms. Pieteikumiem iekļaušanai reģistrā ir jātiek izvērtētiem, pamatojoties uz reālu atbilstību ESV, kuru parasti apliecinās [kvalitātes aģentūras] nacionālais novērtējums. Mēs aicinām E4 grupu caur BFUG mums regulāri sniegt pārskatu par attīstību un nodrošināt, lai pēc divu gadu pastāvēšanas tiktu veikta reģistra darbības ārēja izvērtēšana, ņemot vērā visu ieinteresēto pušu viedokli.

Doktoranti

2.15. Viens no būtiskākajiem mērķiem joprojām ir EAIT un Eiropas Zinātnes Telpas (EZT) ciešāka tuvināšana. Mēs apzināmies, cik nozīmīga ir plaša daudzveidīga doktorantūras programmās, kurām jābūt saistītām ar EAIT kvalifikāciju ietvarstruktūru, tajā pat laikā izvairoties no pārlietas regulēšanas. Tajā pat laikā mēs atzīstam, ka trešā cikla programmu veicināšana, vienlaikus ar agrīno posmu pētnieku statusa uzlabošanu, to karjeras iespējām, un finansēšanu ir nepieciešami priekšnoteikumi, lai sasniegtu Eiropas mērķus pētniecības kapacitātes stiprināšanā un Eiropas augstākās izglītības kvalitātes un konkurētspējas uzlabošanā.

2.16. Mēs tādēļ aicinām augstskolas pastiprināt pūliņus doktorantūras programmu iekļaušanā augstskolu stratēģijā un politikā, kā arī atbilstošu karjeras ceļu un iespēju izveidē doktorantiem un agrīnā posma pētniekiem.

2.17. Mēs aicinām EUA turpināt atbalstīt pieredzes apmaiņu augstskolu starpā par inovatīvām doktorantūras programmām, kādas šobrīd dzimst visā Eiropā, kā arī par citiem vitāli svarīgiem aspektiem, tādiem kā caurskatāmām uzņemšanas procedūrām, doktorantu vadības un novērtēšanas procedūrām, transversālo prasmju attīstīšanai un nodarbināmības veicināšanas iespējām. Mēs meklēsim atbilstošas iespējas, lai veicinātu informācijas apmaiņu mūsu valdību starpā par finansēšanu un pārējiem aspektiem, kā arī ar citām pētniecību finansējošajām institūcijām.

Sociālā dimensija

2.18. Augstākajai izglītībai ir jāpilda būtiska loma sociālās kohēzijas veicināšanā, nevienlīdzības samazināšanā un zināšanu, prasmju un kompetenču līmeņa paaugstināšanā sabiedrībā. Politikai tādēļ jābūt veidotai, lai maksimāli palielinātu katra atsevišķa cilvēka potenciālu viņa personības attīstībā un ieguldījumā ilgspējīgā un demokrātiskā, uz zināšanām balstītā sabiedrībā. Mēs pievienojamies mūsu

sabiedrību vēlmei, lai studentu kopums, kas uzsāk, piedalās un sekmīgi pabeidz augstākās izglītības studijas, pilnībā atspoguļotu iedzīvotāju daudzveidību. Mēs no jauna apstiprinām, ka ir būtiski, lai studentiem tiktu nodrošinātas iespējas pabeigt studijas bez to sociālās vai ekonomiskās izcelšanās radītiem šķēršļiem. Mēs tādēļ turpinām pūliņus adekvāta studentu servisa izveidē, elastīgu studiju ceļu izveidē gan uzņemšanai augstākajā izglītībā, gan pašā augstākajā izglītībā, kā arī piekļuves paplašināšanā visos [studiju] līmeņos, balstoties uz vienādām iespējām.

Eiropas Augstākās izglītības telpa pasaules kontekstā

2.19. Mēs esam gandarīti, ka Boloņas procesa reformas ir izsaukušas ievērojamu interesi daudzās pasaules daļās un veicinājušas diskusijas Eiropas un tās partneru starpā par daudziem būtiskiem aspektiem, kuri ietver kvalifikāciju atzīšanu, ieguvumus no sadarbības, kas balstīta uz partnerattiecībām, savstarpēju izpratni un uzticēšanos, kā arī par vērtībām, uz kurām balstās Boloņas process. Vēl vairāk, mēs esam gandarīti par to, ka, dažās valstīs, kuras atrodas citās pasaules daļās ir vērojami centieni tuvināt augstākās izglītības sistēmas Boloņas struktūrai.

2.20. Mēs pieņemam stratēģiju "Eiropas augstākās izglītības telpa globālā vidē" un tālāk attīstīsim darbību politikas jomās: informācijas uzlabošanā par EAIT un tās pievilcības un konkurētspējas veicināšanā, pastiprinot partnerībā balstītu sadarbību un politisko dialogu un uzlabojot savstarpējo atzīšanu. Šī darbība jāskata saistībā ar OECD un UNESCO vadlīnijām par kvalitatīvu pārrobežu augstākās izglītības sniegšanu.

III. Prioritātes posmam līdz 2009. gadam

3.1. Mēs vienojamies nākošajos divos gados koncentrēties uz darba pabeigšanu norunātajos darbības virzienos, tajā skaitā triju ciklu grādu sistēmas, kvalitātes nodrošināšanas un grādu un kredītpunktu atzīšanas prioritātēs.

Mēs pievērsīsim vislielāko uzmanību sekojošiem darbības virzieniem.

Mobilitāte

3.2. 2009.gada nacionālajos ziņojumos mēs atspoguļosim valstu līmenī paveikto studentu un mācībspēku mobilitātes veicināšanā, tajā skaitā pasākumus mobilitātes izvērtēšanai nākotnē. Mēs koncentrēsimies uz 2.3. rindkopā norādīto nozīmīgāko grūtību novēršanu savās valstīs. Mēs vienojamies izveidot nacionālo ekspertu tīklu, lai apmainītos ar informāciju un palīdzētu identificēt un novērst šķēršļus stipendiju un kredītu portabilitātei.

Sociālā dimensija

3.3. Tāpat mēs apņemamies ziņot par savu nacionālo stratēģiju un politiku sociālajā dimensijā, tajā skaitā izveidojot darba plānus un pasākumus to efektivitātes pārbaudei. Mēs aicināsim visas [augstākajā izglītībā] ieinteresētās puses līdzdarboties un atbalstīt šo darbu nacionālajā līmenī.

Datu vākšana

3.4. Mēs atzīstam nepieciešamību uzlabot datu pieejamību gan mobilitātes, gan sociālās dimensijās jomā attiecībā uz visām Boloņas procesā iesaistītajām valstīm. Tādēļ mēs lūdzam Eiropas Komisijai (*Eurostat*) sadarbībā ar *Eurostudent*, izvīstīt salīdzināmus un ticamus indikatorus, lai mērītu panākumus visās Boloņas procesa valstīs virzībā uz sociālās dimensijas un studentu un mācībspēku

mobilitātes galamērķiem. Datim šajā jomā jāietver līdzdalības taisnīgumu augstākajā izglītībā un absolventu nodarbināmību. Šis uzdevums jāveic sadarbībā ar BFUG un ziņojums par tā rezultātiem jā sagatavo 2009. gada ministru konferencei.

Nodarbināmība

3.5. Turpinot trīsciklu sistēmas ieviešanu, mēs uzdodam BFUG detalizēti izanalizēt, kā uzlabot nodarbināmību, saistot to gan ar šiem cikliem, gan arī ar mūžizglītību.. Uzdevums ietver arī visu iesaistīto pušu atbildības definēšanu. Valdībām un augstskolām ir plašāk jā sazinās ar darba devējiem un citām ieinteresētajām pusēm par augstākajā izglītībā veikto reformu jēgu un mērķiem. Kur tas ir atbilstoši, mēs strādāsim ar savām valdībām, lai nodrošinātu, ka nodarbinātības un karjeras struktūras civildienestā pilnībā atbilst jaunajai grādu struktūrai. Mēs aicinām augstskolas veidot partnerattiecības un sadarboties ar darba devējiem šobrīd noritošajā studiju programmu inovācijas procesā, balstot tās uz studiju rezultātiem.

Eiropas Augstākās izglītības telpa globālā kontekstā

3.6. Mēs uzdodam BFUG 2009. gadā ziņot mums par vispārējo virzību šajā jomā Eiropas, nacionālajā un augstskolu līmenī. Katrai iesaistītajai pusei savas atbildības sfēras ietvaros šeit ir sava loma. Atskaitoties par to, kā tiek realizēta EAIT stratēģija globālajā kontekstā, BFUG jāpievērš īpaša uzmanība divām prioritātēm: pirmkārt, informācijas uzlabošanai par EAIT, izveidojot Boloņas procesa sekretariāta interneta lapu un balstoties uz EUA Boloņas procesa rokasgrāmatu, un otrkārt, diplomatzīšanas uzlabošanai. Mēs aicinām augstskolas, ENIC/NARIC centrus un citas kompetentās diplomatzīšanas institūcijas vērtēt citās pasaules daļās iegūtās kvalifikācijas, lūkojoties uz tām bez aizspriedumiem, tādā pat veidā, kā tie vēlētos redzēt Eiropas kvalifikāciju izvērtēšanu citur pasaulē, un balstīt atzīšanu uz Lisabonas diplomatzīšanas konvencijas principiem.

Panākumu izvērtēšana (Stocktaking)

3.7. Mēs uzdodam BFUG turpināt uz nacionālajiem ziņojumiem balstītu panākumu izvērtējuma procesu, sagatavojot izvērtējumu 2009. gada ministru konferencei. Mēs sagaidām, ka panākumu izvērtēšanā tiks tālāk attīstīta kvalitatīvā analīze, īpaši attiecībā uz mobilitāti, Boloņas procesu globālā kontekstā un sociālo dimensiju. Panākumu izvērtēšanas jomām arī turpmāk jāietver grādu sistēma un absolventu nodarbināmība, grādu un studiju periodu atzīšana, kā arī visu kvalitātes nodrošināšanas aspektu ieviešana atbilstoši ESV. Lai veidotu uz studentu orientētu, studiju rezultātos balstītu izglītību, nākošajam panākumu izvērtējumam integrētā veidā jāaptver nacionālās kvalifikāciju ietvarstruktūras, studiju rezultāti un kredītpunkti, mūžizglītība un iepriekš apgūtas izglītības atzīšana.

IV. Virzoties uz 2010. gadu un pēc tā

4.1. Ņemot vērā, ka Eiropas augstākās izglītības telpa turpina attīstīties un tai nepārtraukti jāsniedz atbildes globalizācijas izaicinājumiem, mēs paredzam, ka arī pēc 2010. gada pastāvēs nepieciešamība sadarboties.

4.2. Mums ir noteikts termiņš - 2010. gads, kurš iezīmēs pāreju no Boloņas procesa uz Eiropas Augstākās izglītības telpu un tādējādi ļaus no jauna apliecināt savas saistības attiecībā pret augstāko izglītību kā būtisku mūsu sabiedrību ilgtspējas nodrošināšanas sastāvdaļu kā nacionālajā, tā Eiropas līmenī. Mēs izmantosim 2010. gadu kā iespēju no jauna formulēt vīziju, kura mums lika 1999. gadā

uzsākt Boloņas procesu, un īstenot tādu EAIT, kas balstīsies vērtībās un nākotnes redzējumā, kurš sniedzas tālāk par struktūrām un instrumentiem. Mēs apņemamies izmantot 2010. gadu kā iespēju ievirzīt mūsu augstākās izglītības sistēmas kursā, kas nosprausts, lūkojoties tālāk par steidzami risināmiem aspektiem un kurš ļaus uzņemties uzdevumus, kuru rezultāti noteiks mūsu nākotni.

4.3. Mēs aicinām BFUG tālāk apsvērt, kā EAIT varētu attīstīties pēc 2010.gada un par to ziņot mums nākamajā ministru konferencē 2009.gadā. Ziņojumam jāietver priekšlikumi, par to, kādas varētu būt turpmākās atbalsta struktūras, paturot prātā, ka līdzšinējā neformāli organizētā sadarbība darbojas labi un ir ļāvusi realizēt bezprecedenta pārmaiņas.

4.4. Balstoties uz iepriekšējiem panākumu izvērtējumiem, *Tendenču un Boloņa studentu skatījumā* ziņojumiem, mēs aicinām BFUG apsvērt iespēju veidot ziņojumu par Boloņas procesa kopējo progresu kopš 1999. gada, tajā ietverot arī neatkarīgu vērtējumu un sadarbojoties ar konsultatīvajiem biedriem³.

4.5. Mēs deleģējam BFUG 2008. gada pirmajā pusē izlemt par iespējamās 2010. gada ministru konferences veidu, saturu un norises vietu.

4.6. Mūsu nākošo tikšanos Lēvenā/Louvain-la-Neuve 2009.gada 28.-29. aprīlī organizēs Beneluksa valstis.

³ Boloņas procesa konsultatīvie biedri – Eiropas Padome, Eiropas Komisija, EUA, ESIB, EURASHE, Business Europe un Education International.